

Energimarknadsinspektionens regelförenklingsarbete

Enligt regeringsuppdrag, att rapportera senast 21 december 2009.

Energimarknadsinspektionens regelförenklingsarbete

Innehåll

1. Inledning	5
2. Utvecklingen av myndighetens regelförenklingsarbete under mandatperioden	6
3. Samråd med näringslivet	7
4. Redovisning av åtgärder	10
5. Åtgärder på EU-området	20
6. Förslag på lag- eller förordningsändringar	21

1. Inledning

1.1 Beskrivning av myndighetens ansvarsområde

Energimarknadsinspektionen (EI) är tillsynsmyndighet över marknaderna för el, naturgas och fjärrvärme. Uppgiften är kontrollera att regelverk följs. Dessutom utformar EI regler, prövar och utfärdar tillstånd enligt ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och lagen om vissa rörledningar (1978:160). Sedan den 1 juli 2008 har EI även tillsynsuppgifter baserade på en ny fjärrvärmelag (2008:263). Därutöver analyserar EI utvecklingen av energimarknaderna. Analyserna kan ligga till grund för förslag till ändringar av regelverk eller andra åtgärder så att el-, naturgas- eller fjärrvärmemarknaderna förbättras.

Viktiga principer för EI är att tillsynen ska vara planlagd, förutsägbar och öppen, samt att övervakning och analys är en del av tillsynen. För att kunna utföra tillsynsarbetet på ett bra sätt strävar EI efter en aktiv dialog med marknadens alla aktörer: energikunderna, energiföretagen och berörda myndigheter.

De gränsöverskridande, internationella frågorna inom energimarknaderna blir allt viktigare, både inom Norden och inom hela EU. EI har ett stort och aktivt engagemang i de internationella frågorna.

1.2 Mätningar av de administrativa kostnaderna

EI hade 2008 totalt 55 informationskrav fördelade på 17 författningar. Den totala kostnaden för företagen för dessa informationskrav var drygt 663 miljoner kr. Jämfört med 2006 innebar detta en ökning med knappt 36 miljoner kr eller ca 5,7%. Anledningen till ökningen är nytillkomna lagkrav avseende avbrottsersättning för el, övervakningsplaner för el och naturgas, särredovisning av fjärrvärme samt rapportering avseende naturgas.

Följande sex informationskrav medförde 2008 en kostnad på knappt 573 miljoner kr, eller 86,4 % av den totala kostnaden:

Författningar	Författningstitel	Informationskrav	Kostnad (Miljoner kr?)
STEMFS 2003:3 ¹	Föreskrifter och allmänna råd om lämnande av vissa uppgifter för bedömning av nättariffers skälighet	Årlig rapportering av uppgifter för bedömning av nättariffers skälighet	232 413
SFS 1997:857	Ellag	Skyldighet att mäta och beräkna överförd el	108 915
SFS 1995:1145	Förordning om redovisning av nätverksamhet	Anläggningsregister	75 940
EIFS 2008:1	Föreskrifter och allmänna råd om mätning och rapportering av	Rapportering	64 863

¹ Upphävd i mars 2009 genom EIFS 2009:1

Utöver ovanstående har EI som rutin att koppla externa referensgrupper till allt utvecklingsarbete som berör föreskriftsarbete och därtill hörande regel- och rutinutveckling. Vi har också under flera års tid fäst stor vikt vid att delta i externa aktiviteter i största möjliga mån för att förklara och ta emot synpunkter. Vi gör också personliga företagsbesök när vi har möjlighet.

Sedan hösten 2008 har EI, i mallen för upprättande av konsekvensbeskrivningar, lagt till en särskild paragraf om regelförenkling.

EI:s fem viktigaste beslut om åtgärder för regelförenkling har fattats inom följande områden:

- Inrapportering av uppgifter för bedömning av elnätstariffer
- Förhandsreglering av elnätstariffer
- Förhandsreglering av naturgastariffer
- Beslut i prövningsärenden för elanslutning
- Koncessionsärenden för el, särskilt avseende vindkraftanslutning

2.2. Hur görs prioriteringarna? Varför har just de åtgärder som redovisats valts ut?

Prioriteringarna har gjorts utifrån ställningstaganden kring att

- nya föreskrifter ska uppfylla lagens mening,
- EI inte ska avkräva företagen uppgifter som inte kommer till nytta för myndighetens tillsynsverksamhet,
- inrapporteringsrutiner ska utvecklas för att på minsta möjliga sätt öka bördan för berörda företag, t.ex. utnyttjande av e-legitimation vid inrapportering.

En viktig förändring är den som framgår under 2.1, att EI numera tydligt i verksamhetsplanen lyfter fram vikten av regelförenkling. Detta innebär att vid varje beslut, som är av den karaktären att det berör företag, gör EI numera regelmässigt ett övervägande om möjligheten till förenkling för företagen. Se vidare 2.1.

EI:s chefsjurist har vid två tillfällen under 2009 samlat chefsjuristerna vid Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät för att gemensamt lägga en grund för rutinmässig koordinering mellan myndigheterna, på alla plan där så är möjligt.

3. Samråd med näringslivet

3.1 Genomförda samråd

EI har som rutin att koppla externa referensgrupper till allt utvecklingsarbete som berör föreskriftsarbete och där tillhörande regel- och rutinutveckling. De externa referensgrupperna består av representanter för berörda företag. Myndigheten har därutöver inga särskilda samråd avseende regelförenklingar med näringslivet.

Lämnande av vissa uppgifter för bedömning av nättariffers skälighet

Förslag

STEMFS 2003:3 Statens energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om lämnande av vissa uppgifter för bedömning av nättariffers skälighet (1 § Årlig rapportering av uppgifter för bedömning av nättariffers skälighet): Här kan rapporteringen effektiviseras. Intervjuföretagen föredrar en helt digital process för uppfyllandet av informationskravet. Exempelvis e-tjänster och en helt nätbaserad process på myndighetens hemsida är förbättringar som kan ske i detta avseende.

Kommentar

De data som behövs för den nya regleringen ska i görligaste mån samordnas med övrig inrapportering och företrädesvis ske elektroniskt. Inrapporteringen till Nätnyttomodellen har tagits bort redan fr.o.m. tariffåret 2008 (som skulle ha rapporterats 2009). Detta innebär en mycket stor minskning av volymen data som elnätsföretagen behöver rapportera till inspektionen.

Kvartalsrapportering med uppgift att ligga till grund för naturgasavgift

Förslag

För NUTFS 2000:7 6 § Kvartalsrapportering med uppgift att ligga till grund för naturgasavgift skulle det vara önskvärt med en påminnelse om betalning innan naturgasavgiften ska vara betald.

Kommentar

EI kommer att utreda förslaget närmare. Kvartalsrapporteringen har en total kostnad på 20 207 kr.

Rapportering av mätning av mängden överförd el etc.

Förslag

Ellagen (1997:857) 3 kap. 10 § och Förordning (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el: Rapportering av mätning av mängden överförd el etc.: De intervjuade företagen önskar att Svenska kraftnät skulle konstruera ett mätsystem gemensamt för alla aktörer, som levereras till samtliga användare. Innan lagar och föreskrifter ändras marginellt, så borde en prognos utföras för att utreda vilka eventuella kostnader förändringar kan innebära för företagen.

Förslaget följs av följande kommentar: Utveckling och försäljning av mätvärdesinsamlingssystem är en kommersiell verksamhet och ingår på en konkurrensutsatt marknad. Svenska kraftnät har inget sådant uppdrag och bör inte heller ha det av konkurrensmässiga skäl. Frågan om att göra en kostnadsprognos för de förändringar som även en marginell ändring av lagar och föreskrifter kan tänkas medföra är en uppgift för föreskrivande myndighet, dvs. EI. Förslaget överlämnas till EI.

Tidplan

Under 2010. EI har kallat berörda parter till ett möte för att diskutera förändringar under december 2009.

Översyn av årsrapport för el

Syfte

Identifiera möjligheter till förenklingar i rapporteringen

Beskrivning

EI planerar att se över möjligheten till förenklingar i Närings- och teknikutvecklingsverkets föreskrifter och allmänna råd om redovisning av nätverksamhet (NUTFS 1995:1 ändrad genom NUTFS 1998:1)

Påverkan på administrativa kostnader

Ej beräknat

Övriga effekter

Ej känt

Tidplan

Hösten 2010

4.1.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag
Inget att redovisa.

4.2 Åtgärder som pågår eller planeras att genomföras efter 2010

4.2.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Förhandsreglering av elnätstariffer

Syfte

Uppfyllande av krav på reglering av nättariffer enligt direktiv 2003/54/EG

Beskrivning

Idag granskas elnätstariffer i efterhand av EI. Från och med 2012 ändras detta, elnätstarifferna ska då granskas på förhand. Det medför bland annat att transparensen för regleringen av elnätstariffer kommer att öka, vilket bör resultera i färre (för alla parter betungande) överklaganden än idag. Dessutom inrättas ett enklare inrapporteringsförfarande för företagen i och med att rapporteringen slås ihop med årsrapporterna. En stor fördel med den nya förhandsregleringen är att denna baseras på företagens verkliga anläggningstillgångar. Företagen behöver alltså bara vid regleringens början inventera och rapportera alla sina anläggningstillgångar. Därefter behöver förändringar i anläggningsmassan rapporteras. En annan fördel är att regleringen omfattar fyraåriga tariffperioder, varför företagen endast behöver rapportera in sin förväntade intäktsram, samt vilka uppgifter denna beräknats på, vart fjärde år.

Övriga effekter

Handläggningstiderna kommer att minska avsevärt. Förslag a) innebär förändringen att många ärenden inte behöver öppnas hos EI och att flera av de förlängningsärenden som trots allt kommer in kan hanteras mer effektivt.

Enligt utredningen bör handläggningstiderna bli avsevärt förkortade eftersom antalet ärenden hos EI kommer att minska. De förlängningsärenden som fortfarande kommer att komma in bör därmed kunna hanteras mer effektivt. Det innebär för vissa ärenden att behovet av koncession helt faller bort, men å andra sidan så kommer EI att i vissa fall att behöva lämna bindande besked om koncessionsplikt men det är ändå ett administrativt avsevärt enklare förfaringsätt.

Förslag b) tar sikte på de dubbelprövningar som ibland har skett i olika instanser – miljödomstol och EI – samt dagens regelverk som ställer samma krav på MKB:er oavsett ledningens spänningsnivå. Förändringarna innebär att den administrativa belastningen minskar inte bara för nätföretagen utan även för EI och andra berörda myndigheter.

Följderna av utredningens förslag avseende MKB innebär att koncessionshandläggningen hos EI kommer att kräva mindre resurser såväl ur ett administrativt som ur ett handläggarperspektiv, eftersom det absoluta kravet på en MKB för luftledningar upp till och med 50 kV spänning och jordkablar upp till och med 130 kV spänning tas bort. I stället ska ett samråd med berörd länsstyrelse ske i frågan om en MKB ska upprättas eller inte.

Om förslaget om tillåtlighetsprövning vid strukturförändringar går igenom påverkar det resursfördelningen. Enligt utredningen bör det leda till resursbesparingar. EI anser dock att för EI:s del kommer tillåtlighetsprövningen att kräva ökade resurser eftersom EI dels ska bereda den övergripande prövningen åt regeringen, dels meddela de koncessioner som ingår.

Att ärendena kommer att överklagas till allmän förvaltningsdomstol kan leda till att ärendena avgörs snabbare och följaktligen även prejudicerande domar snabbare. En förutsättning är dock att domstolarna får tillräckliga resurser för att snabba på processen.

Tidplan

Föreslås träda i kraft 2010.

4.2.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag
Inget att redovisa.

4.3 Åtgärder som genomförts 2010 eller som pågår eller planeras att genomföras under 2010

4.3.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Förhandsreglering av naturgastariffer

engångskaraktär, eftersom nytillströmningen av ärenden är begränsad. Kostnaden för dessa ärenden är inte med i Malin.

Påverkan på administrativa kostnader

Tiden för elnätsföretagens administration av prövningsärenden (yttranden), inklusive kostnaden för juridisk handläggning, bör minska avsevärt på både kort och lång sikt.

Elnätsföretagens administrativa kostnader kommer att minska med den nya modellen eftersom uppgiftsinlämningen till EI blir enklare. EI kommer inte att kräva lika många uppgifter av elnätsföretagen som idag. Om nätföretagen godtar den nya modellen kommer processen för elnätsföretagen med att ta fram offerter att bli lättare genom att kostnaderna och handläggningstiden minskar. EI tror även att den nya modellen kommer att bidra till att det blir färre domstolsprocesser, vilket kommer att spara pengar både åt staten och elnätsföretagen.

Närmare kostnadsbesparing ger - ca 18 000 000 kr i engångsbesparing.

Övriga effekter

Med den nya modellen kommer handläggningstiderna för befintliga och kommande ärenden att förkortas. Kunderna kommer också att gynnas av den nya modellen eftersom den är förutsägbar, enkel och lätt att förstå. Kunderna kommer att kunna få besked direkt av elnätsföretaget om kostnaden för den aktuella elanslutningen och enkelt förstå om det finns anledning att överpröva avgiften hos EI. Elnätsföretagen kan välja att tillämpa EI:s metod alternativt ha metoder med avgifter lägre än de som EI fastställer om de vill vara säkra på att slippa prövningsärenden.

Tidplan

Projektet startades hösten 2008. Avslut första halvåret 2010, men stora delar klara hösten 2009.

Övervakningsplaner

Syfte

Förenkla inrapporteringskrav för nätföretagen samt befria nätföretag med färre än 20 000 abonnenter från inrapporteringskravet.

Beskrivning

EI lämnar två förslag till regeringen:

- Ett bemyndigande från regeringen där EI kan utforma hur inrapportering av övervakningsrapporter till myndigheten ska ske, vilket vi har för avsikt att utforma elektroniskt, samt att vi kan beskriva form och utförande. En elektronisk inrapportering underlättar företagens administration.
- Ett undantag från inrapportering av övervakningsplaner för elnätsföretag med 20 000 abonnenter eller färre. På så vis får cirka 120 elnätsföretag en lägre administrativ börda. Fortfarande täcks dock 80–85 % av Sveriges abonnenter av den samlade övervakningsrapporteringen. Beslut om undantag från inrapportering av övervakningsplaner för företag med 20 000 abonnenter eller färre har inte fattats.

En översyn av föreskriften avseende inrapportering av elpriser pågår för att lätta den administrativa börda som rapporteringen kan innebära. EI föreslår att antalet avtalsformer som ska rapporteras in till EI minskas från nuvarande 11 avtalsformer till 9. 2008 var den totala kostnaden för informationskravet 267 821 kr.

Övriga effekter

Ej känt

Tidplan

Föreskriftsändringarna planeras att träda i kraft under första halvåret 2010. Parallellt med föreskriftsarbetet pågår en uppdatering av webbsidan. Denna beräknas att vara färdig under 2010.

Risk- och sårbarhetsanalyser samt åtgärdsplaner

Syfte

Förenklad inrapportering för företagen

Beskrivning

EI begärde en lagändring för att underlätta för företagen. EI föreslog att endast en kortfattad redovisning baserad på risk- och sårbarhetsanalyserna samt åtgärdsplanerna skulle behöva lämnas till myndigheten. EI:s förslag till omformulering av 3 kap. 9 c § ellagen finns med i prop. 2009/10:51.

Påverkan på administrativa kostnader

Den totala kostnaden för informationskravet var 46 330 720 kr under 2008. Eftersom ingen inrapportering till EI hittills har skett är det dock svårt att bedöma den kostnaden.

Övriga effekter

Ej känt

Tidplan

Den föreslagna lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2010.

4.3.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag
Inget att redovisa.

4.4 Åtgärder som genomförts fram till och med 2009

4.4.1 Åtgärder som minskar de administrativa kostnaderna

Inrapportering av uppgifter för bedömning av elnätstariffer

Syfte

Förenklad och förutsägbar tillsyn av elnätstariffer

Beskrivning

Från och med 2012 kommer Sverige att tillämpa en förhandsreglering av elnätstarifferna. Riksdagsbeslut om detta väntas under våren 2009. Inspektionen har

har därmed helt fallit bort, men i vissa fall kan inspektionen komma att behöva lämna bindande besked om koncessionsplikt. Detta är dock ett administrativt avsevärt enklare system.

Påverkan på administrativa kostnader

EI har svårt att beräkna kostnadsbesparingen, men kostnaderna bör minska i någon mån eftersom tillståndsprocessen går fortare och kräver mindre arbete av företagen.

De nya reglerna om icke koncessionspliktiga elnät innebär att de administrativa kostnaderna i det avseendet minskar avsevärt.

Övriga effekter

Förenklingen är en liten pusselbit i det övergripande nationella målet att främja svensk vindkraftsutbyggnad. Förenklingen innebär också ett minskat arbete för remissinstanser.

Angående dubbelprövningar där prövningen sker i olika instanser – miljödomstol och inspektionen – samt med stöd av dagens regelverk föreslår utredningen förändringar som innebär att den administrativa belastningen minskar inte bara för elnätsföretagen utan även för inspektionen och andra berörda myndigheter. Genom att man redan i vindkraftsprövningen kan göra en utredning om anslutningsledningarna och att Miljödomstolen samtidigt fattar beslut även om sträckningen på ledningarna. Därmed behöver inte inspektionen göra någon miljöbedömning eller sträckningsbedömning. Däremot ska inspektionen pröva sökandens lämplighet och meddela koncession.

Tidplan

Trädde i kraft 2009.

4.4.2 Övriga åtgärder som innebär en förändring i företagens vardag

Bättre service och tillgänglighet: webbplatsen

EI har förbättrat sin information till företag i och med den revision som skedde av webbplatsen under 2008. I revisionen lade vi framför allt fokus vid de webbsidor som riktar sig till företagen. Ett fortsatt utvecklingsarbete under 2009 innebär ytterligare förbättringar på dessa webbsidor.

Bättre service och tillgänglighet: telefon- och e-postrutiner

EI har under 2008 genomfört en förändring av de interna rutinerna avseende telefon och e-post, med avsikt att det tydligt ska framgå när vi är på möten, bortresta osv., och vem som kan kontaktas i stället.

Bättre service och tillgänglighet, samt ökad transparens: företagsbesök

EI har en uttalad ambition att öka dialogen mellan myndigheten och energiföretagen. Det betyder att alla medarbetare, inte minst generaldirektören, numera gör fler företagsbesök än tidigare. I den höjda ambitionen kring ökad dialog ingår också ett ökat deltagande på nationella och internationella konferenser och seminarier.

6. Förslag på lag- eller förordningsändringar

6.1 Förslag på ändring av ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 17 § ellagen (1997:857) ska ha följande lydelse.

3 kap. 17 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
<p>Den som har nätkoncession <i>skall</i> upprätta en övervakningsplan och se till att övervakningsplanen följs.</p> <p>Av övervakningsplanen <i>skall</i> det framgå vilka åtgärder som <i>skall</i> vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på elmarknaden. I planen <i>skall</i> särskilt anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål <i>skall</i> uppnås.</p> <p>Koncessionshavaren <i>skall</i> årligen upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits enligt planen. Rapporten <i>skall</i> offentliggöras samt ges in till nätmyndigheten.</p> <p>Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen <i>och</i> om offentliggörandet av den årliga rapporten.</p>	<p>Den som har nätkoncession <i>och vars samlade elnät har minst 20 000 elanvändare ska</i> upprätta en övervakningsplan och se till att övervakningsplanen följs.</p> <p>Av övervakningsplanen <i>ska</i> det framgå vilka åtgärder som <i>ska</i> vidtas för att motverka diskriminerande beteende gentemot övriga aktörer på elmarknaden. I planen <i>ska</i> särskilt anges de särskilda skyldigheter som de anställda har för att detta mål <i>ska</i> uppnås.</p> <p>Koncessionshavaren <i>ska</i> årligen upprätta en rapport över de åtgärder som vidtagits enligt planen. Rapporten <i>ska</i> offentliggöras samt ges in till nätmyndigheten.</p> <p>Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, nätmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen, om offentliggörandet <i>och om formen för inrapporteringen</i> av den årliga rapporten.</p>

6.2 Förslag på ändring av elförordningen (1994:1250)

Härigenom föreskrivs att 15 § elförordningen (1994:1250) ska ha följande lydelse.

15 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
<p>Nätmyndigheten får meddela föreskrifter om</p> <ol style="list-style-type: none">1. när gränserna för en nätkoncession för område kan ändras enligt 2 kap. 12 § ellagen (1997:857),2. de krav som <i>skall</i> vara uppfyllda för att överföring av el <i>skall</i> vara av god kvalitet enligt 3 kap. 9 § ellagen,3. innehållet i risk- och sårbarhetsanalyser och åtgärdsplaner enligt 3 kap. 9 c § samt om offentliggörandet av dessa,4. informationen till elanvändarna enligt 3 kap. 9 d § ellagen,5. skyldighet att rapportera elavbrott till	<p>Nätmyndigheten får meddela föreskrifter om</p> <ol style="list-style-type: none">1. när gränserna för en nätkoncession för område kan ändras enligt 2 kap. 12 § ellagen (1997:857),2. de krav som <i>ska</i> vara uppfyllda för att överföring av el <i>ska</i> vara av god kvalitet enligt 3 kap. 9 § ellagen,3. innehållet i risk- och sårbarhetsanalyser och åtgärdsplaner enligt 3 kap. 9 c § samt om offentliggörandet av dessa,4. informationen till elanvändarna enligt 3 kap. 9 d § ellagen,5. skyldighet att rapportera elavbrott till

6.4 Förslag på ändring av naturgasförordningen (2006:1043)

Härigenom föreskrivs att 19 § naturgasförordningen (2006:1043) ska ha följande lydelse.

19 §

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen <i>och</i> om offentliggörande av den årliga rapporten enligt 3 kap. 9 § naturgaslagen (2005:403).	Energimarknadsinspektionen får meddela närmare föreskrifter om innehållet i övervakningsplanen, om offentliggörande <i>och formen för inrapporteringen</i> av den årliga rapporten enligt 3 kap. 9 § naturgaslagen (2005:403).